

засади формування естетичної культури майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Хмельниц. гуманітар.-пед. акад. Хмельницький, 2020. 37 с. : рис., табл.

10. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: *підручник*. За заг. ред. В. В. Олійника, ред. кол. : С. П. Касьян, Л. Л. Ляхощка, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2019. 196 с.

REFERENSES

1. Education and Training. URL: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_en

2. *Tsyfrova Kompetentsiia*. [Digital Competence].

3. *Zakon Ukrainy pro Osvitu*. [Law of Ukraine on Education].

4. SAMR. URL: <https://www.schoolology.com/blog/samr-model-practical-guide-edtech-integration>

5. *Dystantsiine navchannia: vyklyky, rezultaty ta perspektivu*. (2020). Kyiv:

6. Kondratova, L. (2019). *Rozvytok pedahohichnoi maisternosti vchyteliv muzychnoho mystetstva zasobamy tsyfrovyykhtekhnolohii v u movakh neformalnoi osvity*. [Development of pedagogical mastery of music teachers by means of digital technologies in the context of non-formal education].

7. Naidionov, O. (2017). *Superechlyvist vplyvu internet-tekhnohii na protses kulturotvorennia*. [Contradictory impact of Internet technologies on the process of cultural creation]. Lviv.

8. Tusheva, V. V. (2017). *Kulturolohichni zasady vyshchoi mytetskoj osvity*. [Cultural principles of

higher art education].

9. Tomashevskiy, V. V. (2020). *Teoretychni i metodychni zasady formuvannia estetychnoi kultury maibutnikh dyzaineriv u zakladakh vyshchoi osvity*. [Theoretical and methodical principles of developing aesthetic culture of future designers in higher education institutions]. Khmelnytskyi.

10. *Tekhnolohiia zmishanoho navchannia v systemi vidkrytoi pislidyplomnoi osvity*. (2019). [Technology of mixed learning in the system of open postgraduate education]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВИШНЕВЕЦЬКА Марина Вікторівна – аспірант кафедри музикознавства та музичної освіти Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: методика формування естетичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VYSHNEVETSKA Maryna Viktorivna – Post-graduate student of Musicology and Music Education Department of the Institute of Arts of Borys Grinchenko Kyiv University.

Circle of scientific interests: Methods of developing aesthetic culture of future music teachers, conducting and choral training.

Стаття надійшла до редакції 27.04.21 р.

УДК 378:373.3/5.091.12.011.3-051:78]:001.895

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-195-171-174

ДАЦЕНКО Марія Сергіївна – аспірантка 1-го р.н. спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» Київського університету імені Бориса Грінченка
ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-3140-7439>
e-mail: m.datsenko@kubg.edu.ua

ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Суспільству потрібні сучасно освічені, моральні, ініціативні люди, які можуть самостійно приймати відповідальні рішення у ситуаціях вибору, прогнозуючи та проєктуючи їх можливі наслідки. Вони відрізняються мобільністю, творчим та методичним мисленням. Інноваційна діяльність у сучасному вимірі розглядається як цілісна, різномірівнева, багатоступенева, нелінійна, синергетична система, яка виконує в освітньому процесі коригувальну і спрямовуючу функції розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Аналіз останніх досліджень і

публікацій. Сучасна мистецька освіта має значні здобутки у галузі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до використання інноваційних технологій. Дисертаційні дослідження у цій сфері присвятили А. Бондаренко, О. Бордюк, О. Єременко, К. Завалко, Л. Кондрацька, В. Лабунець, Л. Ліхощка, В. Міщанчук, В. Орлов, Г. Праслова, Т. Турчин та інші.

До розгаду методичної діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва звертається багато сучасних науковців (І. Зязюн, Л. Коваль, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Семашко, В. Черкасов, О. Щолокова та інші).

Інноваційна методична діяльність

сучасного вчителя музичного мистецтва – важлива складова освітнього процесу. До розгляду цієї наукової дефініції звертається багато сучасних науковців, зокрема Т. Бодрова, О. Бордюк, К. Завалко, Т. Носаченко, Т. Турчин та інші.

Дослідженням педагогічного потенціалу мистецтва у розвитку творчої особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва опікуються С. Коновець, Л. Масол, О. Олексюк, В. Орлов, О. Отич та інші.

Мета статті – розкрити сутність інноваційної методичної діяльності як основи розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інновації в освіті є природною та необхідною умовою її розвитку відповідно до постійно змінюваних потреб людини та суспільства [9]. Сприяючи збереженню неминущих цінностей, інновації водночас несуть в собі відмову від всього застарілого та віджилого, закладають основи соціальних перетворень. Науковці розглядають різні підходи щодо визначення сутності інноваційної педагогічної діяльності та її структури. Деякі з них вважають інноваціями тільки те, що вносить радикальні зміни у певну систему, інші – навіть незначні нововведення [2, с. 41].

У сучасних наукових дослідженнях поняття «інновація» (англ. «innovation») з'явилося спочатку в зарубіжних дослідників XIX століття та використовувалось, в основному, під час уведення деяких нових елементів однієї галузі в іншу. У перекладі з англійської мови інновація означає «оновлення, зміну; привнесення нових ідей; новоутворення як відносно нове явище».

Людина діє, створює, творить, знаходячись під впливом внутрішньої потреби реалізувати себе, самоактуалізуватися. Долаючи межу своєї суб'єктивності, себе як закриту, самоцінну структуру, вона пізнає, що її цінність не тільки у ній самій, в її автономній сфері «Я», але й у самоздійсненні себе в об'єктивному світі. Важливим результатом цього процесу є саморозвиток, необхідний для прогресу як окремої особистості, так і всього людства [8].

У концепції О. Олексюк творчий потенціал виступає одним з найважливіших резервуарів духовного потенціалу особистості, однак в останньому сильніша дія смислоутворюючої функції, спрямованої на інтегрування дій по смисловому узгодженню суб'єктивного світу і об'єктивно даних реальностей.

Інновації характерні для будь-якої професійної діяльності людини і тому,

природно, стають предметом вивчення, аналізу і впровадження. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів і цілих колективів. Цей процес не може бути стихійним, він потребує управління.

Серед ефективних підходів до впровадження інноваційно-освітнього комплексу Л. Ліхницька [7] виокремлює особистісно-творчий підхід, що забезпечує готовність майбутнього вчителя музичного мистецтва до здійснення мистецької інноваційної діяльності. Особистісно-творча індивідуалізація та інноваційно-музична технологізація означеного процесу дає змогу студентам-музикантам ефективніше опанувати прогресивний новаторський досвід та доцільніше трансформувати його в музичну практику, з урахуванням своєї творчої індивідуальності.

Інноваційний підхід до підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва А. Бондаренко [1] полягає у широкому впровадженні мультимедійних технологій. Дослідницею було розкрито значення засобів мультимедіа в процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, методів педагогічної роботи: інтерактивної роботи студентів засобами мультимедіа в процесі пізнавально-самостійної діяльності, метод пояснення, метод сугестивного впливу засобами мультимедіа, що проєктується в інноваційну фахову діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Доречно зазначити, що Л. Даниленко розглядає інновації не лише як результат впровадження нововведень, а й як процес новоутворення [5]. Авторка акцентує увагу саме на важливості новоутворень для вдосконалення освітніх технологій, що істотно змінює структуру та якість процесів, які проходять в освітній сфері.

Дослідниця Ю. Мережко [9, с. 78–79] вважає, що особливу увагу потрібно приділяти застосуванню різних творчих форм роботи зі школярами як-от: колективні фронтальні завдання, групові завдання, індивідуальні або парні форми роботи, використання як у фронтальній, так і в груповій роботі електронних матеріалів, використання окремих типів файлів (зображення, відео, аудіо, анімації), створення учнями власних уроків-презентацій (інтеграція різних об'єктів в один формат – web-сторінки) про творчий доробок композиторів тощо.

Інноваційну методичну діяльність майбутнього вчителя музичного мистецтва ми розуміємо як «цілісну багаторівневу,

нелінійну, синергетичну, багатофункціональну систему взаємопов'язаних дій, що сприяють підвищенню його професійного рівня. Вона заснована на конкретному аналізі освітнього процесу. Головне завдання інноваційної методичної діяльності ми бачимо в забезпеченні професійної компетентності кожного майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Професійна компетентність, на наш погляд, – багатофакторний феномен, що включає в себе систему знань і умінь вчителя, його ціннісні орієнтації, інтегративні показники його культури.

Ключовими компетентностями майбутнього вчителя музичного мистецтва є розвиток здатності до самовизначення, життєздійснення, саморефлексії та корекції власного досвіду. Організовуючи інноваційну діяльність, що на сьогодні є обов'язковою складовою підвищення методичного рівня фахівців, ми керуємося критеріями, за якими оцінюються інноваційні зміни у системі загальної середньої освіти.

Отож, інноваційні тенденції розвитку методичної роботи сприяють створенню такого інноваційного простору, що є найефективнішим для всебічного розвитку особистості, ґрунтується на співтворчості, взаємодії дітей та дорослих, забезпечує найкращі умови для розвитку творчого потенціалу особистості – як вчителя, так і учня.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва неможливий без його основи – інноваційної методичної діяльності. Вона виявляється у завчасному проєктуванні освітнього процесу, в цілепокладанні, визначенні мети, завдань, змісту та конкретних технологій мистецького інноваційного навчання. Ми вважаємо, що основними напрямками підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, які складають зміст методичної роботи, є комплекс методологічних, педагогічних, культурологічних проблем, що висуваються і вирішуються шляхом залучення вчителів до практичної діяльності, спрямованої на підвищення їхнього професіоналізму.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко А. В. Інтерактивні технології в контексті професійної підготовки майбутніх учителів музики засобами мультимедіа. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*: зб. наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [ред. кол.: Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін.]. Умань: ПП Жовтий, 2011. Випуск 36. С. 8–87.

2. Бордюк О. М. Сутність інновацій та інноваційних процесів у мистецькій освіті. *Науковий часопис: Гуманістичні орієнтири мистецької освіти* (27–29 квіт. 2011 р.): зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. К. НПУ, 2011. С. 41–45.

3. Вербець В. В. Теоретико-методологічні засади формування духовно-творчого потенціалу студентської молоді. Автореф. д-ра пед. наук: 13.00.01. К., 2005. 40 с.

4. Восводін В. В. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутніх музикантів – виконавців в оркестровому класі. Автореферат дис. канд. пед. наук. 13.00.02. К., 2007.

5. Даниленко Л. І. Управління інноваційною діяльністю в з/о навчальних закладах: монографія. / Л. І. Даниленко. К.: Міленіум, 2004. 338 с.

6. Корнилова Т. І. Инновационная деятельность педагога в современных условиях [Электронный ресурс] 2012. URL: <http://www.informio.ru/publications/id384/Innovacionnaja-deyatelnost-pedagoga-v-sovremennyh-usloviyah>.

7. Ліхичька Л. М. Компонентна структура готовності майбутніх учителів музики до мистецької інноваційної діяльності. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. № 17 (218). 2011. С. 148–153.

8. Маслоу А. Г. Дальние пределы человеческой психики. СПб.: Евразия, 1999. 162 с.

9. Мережко Ю. В. Інноваційна діяльність як складова професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі* № 1, 2016. С. 76–79.

REFERENCES

1. Bondarenko, A. V. (2011). *Interaktyvni tekhnologii v konteksti profesiinoi pidhotovky maibutnix uchyteliv muzyky zasobamy multimedia*. [Interactive technologies in the context of professional training of future music teachers by multimedia means]. Uman.

2. Bordiuk, O. M. (2011). *Sumist innovatsii ta innovatsiinykh protsesiv u mystetskii osviti*. [The essence of innovations and innovative processes in artistic education]. Kyiv.

3. Verbets, V. V. (2005). *Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia dukhovno-tvorchoho potentsialu studentskoi molodi*. [Theoretical and methodological principles of developing the spiritual and creative potential of young students]. Kyiv.

4. Voievodin, V. V. (2007). *Pedahohichni umovy stanovlennia tvorchoho potentsialu maibutnix muzykantiv – vykonavtsiv v orkestrovomu klasi*. [Pedagogical conditions for developing creative potential of future musicians-performers in the orchestra class]. Kyiv.

5. Danylenko, L. I. (2004). *Upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu v z/o navchalnykh zakladakh*. [Management of innovative activities in general educational institutions]. Kyiv.

6. Kornilova, T. I. (2012). *Innovatsionnaya deyatel'nost' pedagoga v sovremennykh usloviyakh*. [Innovative activities of a teacher in modern conditions]. Tomsk.

7. Likhitska, L. M. (2011). *Komponentna struktura hotovnosti maibutnikh uchyteliv muzyky do mystetskoï innovatsiinoï diialnosti*. [Component structure of readiness of future music teachers for artistic innovative activity]. Luhansk.

8. Maslow, A. H. (1999). *Dal'nie predely chelovecheskoï psikhiki*. [The Farther Reaches of Human Nature]. St. Petersburg.

9. Merezko, Yu. V. (2016). *Innovatsiina diialnist yak skladova profesiinoï pidhotovky maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva*. [Innovative activity as a component of professional training of a future music teacher].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДАЦЕНКО Марія Сергіївна – аспірантка 1-го р.н. спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» Київського університету імені Бориса Грінченка.

Наукові інтереси: удосконалення освітнього процесу у закладах вищої мистецької освіти шляхом розв'язання проблем розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі методичної підготовки.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DATSENKO Mariia Serhiivna – 1st year Postgraduate Student, Major «011 Educational, Pedagogical Sciences» of Borys Grinchenko Kyiv University.

Circle of scientific interests: improving the educational process in institutions of higher art education by solving issues of developing the creative potential of future music teachers in the process of methodological training.

Стаття надійшла до редакції 25.04.21 р.

УДК: 784.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-195-174-178

ЗОРИН Василь Васильович –

провідний концертмейстер кафедри хореографії відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7581-4952>

e-mail: vasiliyzorin777@gmail.com

БОРОВИЦЬКА Олена Миколаївна –

провідний концертмейстер кафедри музичного мистецтва відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2481-4442>

e-mail: borovytska.olena@mfknukim.mk.ua

ЮЛДАШЕВА Ірина Олексіївна –

провідний концертмейстер кафедри музичного мистецтва відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0943-0934>

e-mail: yldasheva.iryana@mfknukim.mk.ua

ДО ПИТАННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНИХ ФОРТЕПІАННИХ ТВОРІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Однією з провідних груп жанрів, в яких можлива взаємодія вокального та інструментального начал є камерно-вокальні твори, де одним з учасників творчого діалогу є фортепіано. Розвиток камерно-вокальних творів продемонстрував життєвість та провідне значення жанру для музичної культури. В контексті історії музики можна виділити різні форми взаємодії голосу та фортепіано. Вирізнення специфіки виконавської діяльності в рамках цього напрямку музичного мистецтва є аспектом, дослідження якого є актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки в сучасній музикознавчій думці виникає ряд робіт, присвячених аналізу камерно-вокальної музики. В дослідженні А. Асатурян приділено

увагу камерно-вокальним творам К. Дебюссі. Характерні риси вокальних жанрів доби відродження окреслюються в працях дослідника Т. Кротько. Науковець С. Тарасов аналізує камерно-вокальну музику представників віденського класицизму. Методологічне підґрунтя для дослідження історії музичної культури до XVIII століття складають праці Т. Ліванової.

Метою статті є аналіз особливостей формування камерно-вокальних фортепіанних творів в контексті історії музичного мистецтва доромантичного періоду. Подібна мета передбачає висвітлення зв'язку між зміною світогляду, історико-культурними умовами та композиторською творчістю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Якщо звернутись до виконавської діяльності вокаліста, то однією з